

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૪૦૬/૨૦૦૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ધોલરિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	

=====

ગિરીશચંદ્ર જયંતિલાલ નાયક.... અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય.... સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

શ્રી ઉમેશ એ. ત્રિવેદી, એડવોકેટ, અપીલકર્તા(ઓ) તરફે

શ્રી કે.પી. રાવલ, એપીપી, સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) તરફે

=====

કોરમ: માનનીય મિ. જસ્ટિસ આર.પી. ધોલરિયા

તારીખ: ૧૫/૦૨/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

૧. સ્પેશ્યલ (એસીબી) કેસ નં. ૧૨/૨૦૦૨ (જૂનો સ્પેશ્યલ (એસીબી) કેસ નં. ૭/૧૯૯૯) માં વિદ્વાન સ્પેશ્યલ જજ (એસીબી), ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ નં. ૧,

પાટણ દ્વારા આપવામાં આવેલ તારીખ ૧૦.૩.૨૦૦૪ ના દોષસિદ્ધિના હુકમ અને ચુકાદા સામે અપીલકર્તાએ ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૭૪ હેઠળ હાલની અપીલ દાખલ કરેલ છે.

૨. હાલની અપીલને જન્મ આપતી ટૂંકી હકીકતો એ છે કે તારીખ ૨૨.૪.૧૯૯૯ ના રોજ રાત્રે આશરે ૧૧.૩૦ વાગ્યે, હુમલાના એક બનાવમાં ઈજા થતાં ફરિયાદપક્ષના ભાઈ સારવાર લેવા માટે અપીલકર્તા પાસે ગયા હતા. એવો આક્ષેપ છે કે સંબંધિત પોલીસ સ્ટેશને મેડિકલ ઓફિસર, વાગડોદને સંબોધીને એક ચાટી આપેલી, પરંતુ સદર મેડિકલ ઓફિસર રજા પર હોવાથી, ઈજાગ્રસ્ત વ્યક્તિઓને પાટણ સરકારી હોસ્પિટલ ખાતે અપીલકર્તાનો સંપર્ક કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો અને સારવાર લીધા બાદ બંને ઈજાગ્રસ્ત વ્યક્તિઓને ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવ્યા હતા. એવો આક્ષેપ છે કે તારીખ ૨૩.૪.૧૯૯૯ ના રોજ, ફરિયાદીએ પાટણ પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રની મુલાકાત લીધી જ્યાં અપીલકર્તા હાજર ન હતા અને તેથી તેઓ અપીલકર્તાના ઘરે ગયા જ્યાં ફરિયાદીએ તેમના ભાઈ અને અન્ય ઈજાગ્રસ્ત વ્યક્તિઓનું ઈજા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે માંગણી કરી. એવો આક્ષેપ છે કે તેથી અપીલકર્તાએ તે આપવા માટે રૂ. ૧૦૦૦/- ની માગણી કરી અને આખરે અપીલકર્તાએ ફરિયાદીને ઈજા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે રૂ. ૫૦૦/- ચૂકવવા જણાવ્યું, જેમાંથી રૂ. ૨૦૦/- ફરિયાદી દ્વારા અપીલકર્તાને આપવામાં આવ્યા હતા અને બાકીના રૂ. ૩૦૦/-

બીજા દિવસે આપવાના હતા. ફરિયાદી લંચની સદર રકમ ચૂકવવા ઈચ્છતા ન હોવાથી, તેમણે એસીબી કચેરીનો સંપર્ક કર્યો અને ફરિયાદ નોંધાવી.

૩. ફરિયાદના અનુસંધાને, તપાસ અમલદારે તપાસ હાથ ધરી અને અપીલકર્તા આરોપી સામે ચાર્જશીટ રજૂ કરી. આરોપી સામે આક્ષેપ ઘડવામાં આવ્યો. આરોપીએ આક્ષેપ સામે ગુનાની ના પાડી અને કેસ ચલાવવાની અરજ કરી.

૩.૧ દોષ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે સાક્ષીઓની તપાસ કરી અને દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા.

૩.૨ ટ્રાયલના અંતે, ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું નિવેદન નોંધ્યા બાદ અને ફરિયાદપક્ષ તથા બચાવપક્ષ તરફથી દલીલો સાંભળ્યા પછી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ઉપર જણાવ્યા મુજબ ચુકાદો અને હુકમ આપ્યો.

જ. તેનાથી નારાજ થઈને, અપીલકર્તાએ આ નામદાર કોર્ટ સમક્ષ ઉપરોક્ત ક્રિમિનલ અપીલ દાખલ કરેલ છે.

પ. હાલની અપીલ દાખલ કરીને, અપીલકર્તાએ મુખ્યત્વે એવો દાવો કર્યો છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં નિષ્ફળ ગઈ છે અને દોષસિદ્ધિનો ખોટો હુકમ નોંધ્યો છે. એવો પણ દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાનું યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં મૂલ્યાંકન કર્યું નથી

અને હકીકતમાં, પુરાવાનું કોઈ મૂલ્યાંકન થયું જ નથી અને તેથી, વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને દોષસિદ્ધિનો હુકમ રદ કરવાપાત્ર છે.

૬. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઉમેશ ત્રિવેદી આ કોર્ટને મહત્વના સાક્ષીઓ તેમજ દરોડા પાડતી વખતે સાથે રહેલા પંચ નં. ૧ ના પુરાવા તરફ લઈ ગયા અને દલીલ કરી કે ફરિયાદપક્ષ નિર્ણાયક તત્વો એટલે કે માગણી, સ્વીકાર અને રિકવરી સ્થાપિત કરવામાં સખત રીતે નિષ્ફળ ગયો છે. તેમણે રજૂઆત કરી કે ફરિયાદી પોતે આપેલા પુરાવા જોતાં, ઉલટતપાસમાં, તેમણે પોતે કબૂલ કર્યું છે કે અપીલકર્તા આરોપીએ હોટેલની અંદર કે હોટેલના રૂમની બહાર પૈસાની માગણી કરી ન હતી, પરંતુ તેમણે પોતે સ્વેચ્છાએ ફીનોક્થલીન પાવડર વાળી કરન્સી નોટો અપીલકર્તાના રૂમાલમાં સરકાવી દીધી હતી અને તેથી, કાયદા અનુસાર મહત્વના ઘટકો સાબિત થયા ગણાય નહીં. તેમણે રજૂઆત કરી કે ઉલટતપાસમાં પણ, ફરિયાદીએ પોતે કબૂલ કર્યું છે કે પૂર્વ-માગણી તેમના ભાઈ પાસે કરવામાં આવી હતી, તેમની પાસે નહીં, અને જોકે ફરિયાદ નોંધતી વખતે પોલીસ સમક્ષ આ હકીકત જણાવવામાં આવી હતી, છતાં પોલીસે તેમને એવું જણાવવા નિર્દેશ આપ્યો હતો કે માગણી તેમની પાસે કરવામાં આવી હતી અને તેથી, તેમણે ફરિયાદમાં સદર હકીકત જણાવી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી કે ફરિયાદીએ સ્પષ્ટપણે કબૂલ કર્યું કે આરોપીએ તેમના ભાઈ પાસે પૂર્વ-માગણી કરી હતી અને તેમના ભાઈએ અગાઉના દિવસે રકમ ચૂકવી દીધી હતી, પરંતુ તેઓ ટ્રેપના દિવસે અપીલકર્તાને મળ્યા હતા અને સ્વેચ્છાએ અપીલકર્તા પર પૈસા સરકાવી

દીધા હતા અને તેથી, કોઈ ઘટકો, ખાસ કરીને મહત્વના ઘટકો એટલે કે માગણી, સ્વીકાર અને રિકવરી કાયદા અનુસાર સ્થાપિત થતા નથી. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે જ્યાં સુધી પંચ નં. ૧ ના પુરાવાનો સંબંધ છે, તેમણે પોતાની ઉલટતપાસમાં સ્પષ્ટપણે કબૂલ કર્યું છે કે તેઓ સરકારી કર્મચારી હોવાથી, તેમણે પોતાના અગાઉના નિવેદન મુજબ જુબાની આપવાની હોય છે અને તેથી તેમણે એસીબી કચેરીમાંથી આશરે દસ દિવસ પહેલાં પોતાના નિવેદનની માંગણી કરી હતી અને તે અસંખ્ય વખત વાંચ્યું હતું અને ત્યારબાદ તેમણે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ જુબાની આપી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી કે પંચની જુબાની મુજબ, ફરિયાદ પર તેમણે ૨૨.૪.૧૯૯૯ ના રોજ સહી કરી હતી, જ્યારે ફરિયાદીએ જણાવ્યું હતું કે ફરિયાદ ૨૩.૪.૧૯૯૯ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને તેથી ફરિયાદીની જુબાની તેમજ ફરિયાદ દાખલ કરવા અંગે મહત્વના વિરોધાભાષો જોવા મળે છે. તેમણે રજૂઆત કરી કે પંચ નં. ૧ ની જુબાની મુજબ, બંને પંચોની હાજરીમાં ૨૪.૪.૧૯૯૯ ના રોજ ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી અને ફરિયાદ લેખિતમાં લેતા પહેલાં, ફરિયાદીએ મૌખિક રીતે હકીકતો જણાવી હતી અને ત્યારબાદ તેમની હાજરીમાં તે લેખિતમાં લેવામાં આવી હતી અને તેથી સમગ્ર ફરિયાદ શંકાસ્પદ બની જાય છે. તેમણે રજૂઆત કરી કે ફરિયાદીના કહેવા મુજબ, તેમની પાસે કોઈ પૂર્વ-માગણી ન હતી, પરંતુ તેમના ભાઈ પાસે પૂર્વ-માગણી કરવામાં આવી હતી અને તેમના ભાઈએ પૂર્વ-માગણી સામે રૂ. ૨૦૦/- ની રકમ ચૂકવી પણ હતી પરંતુ તેમની તપાસ કરવામાં આવી

નથી અને સાક્ષી તરીકે પણ દર્શાવવામાં આવ્યા નથી. તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી કે પૂર્વ-માગણી તેમજ માગણી પોતે સાબિત થતી નથી. તેમણે રજૂઆત કરી કે લંચની રકમ સોંપતી વખતે પંચ નં. ૧ ની હાજરી પણ ફરિયાદીની એ સ્પષ્ટ કબૂલાતને ધ્યાનમાં લેતાં શંકાસ્પદ બને છે કે જ્યારે તેમણે આરોપીના રૂમાલમાં પૈસા સરકાવ્યા અને ત્યારબાદ તેમણે ઇશારો કર્યો, તે સમયે પંચ નં. ૧ સામેની દિશામાંથી તેમની તરફ આવ્યા, જે ટ્રેપ સમયે પંચ નં. ૧ ની હાજરીને નકારી કાઢે છે. શ્રી ત્રિવેદીએ વધુમાં દલીલ કરી કે નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા અસંખ્ય ચુકાદાઓને ધ્યાનમાં લેતાં, આ અપીલમાં ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલા મુદ્દા પરનો કાયદો હવે ખૂબ સ્પષ્ટ થઈ ગયો છે જેમાં ફરિયાદપક્ષે માગણી અને તેના સ્વીકાર અંગે સ્પષ્ટ અને સંયુક્ત પુરાવા દ્વારા વ્યાજબી શંકાથી પર કેસ સ્થાપિત કરવાનો હોય છે અને જ્યાં સુધી તે સ્થાપિત ન થાય ત્યાં સુધી આવા કેસોમાં દોષસિદ્ધિ નોંધી શકાય નહીં. છેલ્લે, શ્રી ત્રિવેદીએ આ કોર્ટને હાલની અપીલ મંજૂર કરવા અરજ કરી.

૭. બીજી તરફ, સામાવાળા રાજ્ય તરફેના વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી કે.પી. રાવલે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને સમર્થન આપ્યું છે. તેમણે દલીલ કરી છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવા માટે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે પૂરતા કારણો નોંધ્યા છે અને માગણી, સ્વીકાર અને રિકવરી અંગેના ઘટકો કાયદા અનુસાર સાબિત થયા છે

અને તેથી, આ કોર્ટે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણને બદલવું જોઈએ નહીં.

૮. આ કોર્ટે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઉમેશ ત્રિવેદી અને સામાવાળા રાજ્ય તરફેના વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી રાવલને સાંભળ્યા છે.

૯. આ કોર્ટે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલ વાદગ્રસ્ત ચુકાદા તેમજ પેપર બુકના સ્વરૂપમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાનું ઝીણવટપૂર્વક અવલોકન કર્યું છે. ફરિયાદપક્ષના કથન મુજબ, હુમલામાં ફરિયાદીના ભાઈને ઈજા થઈ હોવાથી, તેઓ અપીલકર્તા આરોપી પાસે ગયા હતા અને ઈજા પ્રમાણપત્ર મેળવવાનું હતું અને તેથી, ફરિયાદી રૂ. ૨૩.૪.૧૯૯૯ ના રોજ આરોપી પાસે ગયા હતા, તે સમયે આરોપીએ રૂ. ૧૦૦૦/- ની માગણી કરી હતી જે વાટાઘાટો બાદ ઘટાડીને રૂ. ૫૦૦/- કરવામાં આવી હતી, જેમાંથી રૂ. ૨૦૦/- તે જ દિવસે ચૂકવવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ, આરોપીએ ફરિયાદીને પછીના દિવસે એટલે કે રૂ. ૨૪.૪.૧૯૯૯ ના રોજ બાકીના રૂ. ૩૦૦/- ચૂકવવા નિર્દેશ આપ્યો હતો. ફરિયાદી લાંચની રકમ ચૂકવવા ઈચ્છતા ન હોવાથી, તેમણે એસીબી સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી. આખરે, ટ્રેપ ગોઠવવામાં આવી અને આરોપી ફીનોઈથલીન પાવડર વાળી કરન્સી નોટો સાથે રંગેહાથ ઝડપાઈ ગયા અને તેથી આરોપીએ આક્ષેપ મુજબનો ગુનો કર્યો.

૧૦. પીડબલ્યુ ૧ દિનેશકુમાર કાંતિલાલ દરજીની આંક ૧૪ પર તપાસ કરવામાં આવેલ છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે એક હુમલામાં, તેમના ભાઈ વિપુલને ઈજા થઈ હતી અને તેમને ૨૨.૪.૧૯૯૯ ના રોજ સરકારી હોસ્પિટલ, પાટણ ખાતે લઈ જવામાં આવ્યા હતા જ્યાં આરોપી દ્વારા તેમની સારવાર કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ ૨૩.૪.૧૯૯૯ ના રોજ, જ્યારે તેઓ ઈજા પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે આરોપીને મળ્યા, તે સમયે આરોપીએ રૂ. ૧૦૦૦/- ની માગણી કરી હતી જે વાટાઘાટો પછી ઘટાડીને રૂ. ૫૦૦/- કરવામાં આવી હતી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેમણે આરોપીને રૂ. ૨૦૦/- ચૂકવ્યા હતા અને ત્યારબાદ તેમને બાકીની રૂ. ૩૦૦/- ની રકમ બીજા દિવસે ચૂકવવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો તેમજ બીજા દિવસે પ્રમાણપત્ર લઈ જવા પણ નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેમણે ફરિયાદ નોંધાવી હતી અને ૨૪.૪.૧૯૯૯ ના રોજ ટ્રેપ ગોઠવવામાં આવી હતી અને ટ્રેપ સમયે, તેઓ પંચ નં. ૧ સાથે ઓપીડી રૂમ નં. ૯ માં હોસ્પિટલ પહોંચ્યા, તે સમયે આરોપી ત્યાં હાજર હતા અને સાક્ષીએ આરોપીને પૂછ્યું કે પ્રમાણપત્ર તૈયાર છે કે નહીં, જેના પર આરોપીએ તેમને રૂમની બહાર આવવા કહ્યું, તે સમયે આરોપીએ હાથમાં વાદળી રંગનો રૂમાલ રાખ્યો હતો અને સાક્ષીએ ફીનોક્થલીન પાવડર વાળી કર્જી નોટો આરોપીને સોંપી હતી જે આરોપી દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હતી અને ખિસ્સામાં મૂકવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ સાક્ષીએ ઈશારો કર્યો હતો અને તેથી દરોડા પાડનાર ટુકડીના અન્ય સભ્યો ત્યાં આવી પહોંચ્યા હતા.

સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ પંચ નં. ૨ દ્વારા આરોપીની શારીરિક જડતી લેવામાં આવી હતી, આરોપીના રૂમાલમાંથી ફીનોઈથલીન પાવડર વાળી કર્જી નોટો રિકવર કરવામાં આવી હતી અને અલ્ટ્રા વાયોલેટ લેમ્પનો ટેસ્ટ આરોપીના રૂમાલ અને ખિસ્સાના સંબંધમાં હકારાત્મક મળી આવ્યો હતો. ઉલટતપાસમાં, સાક્ષીએ કબૂલ કર્યું છે કે જ્યારે તેમના ભાઈ સારવાર હેઠળ હતા, ત્યારે ગેરકાયદેસર લાંચ અંગે કોઈ માગણી ન હતી અને તેમને પ્રમાણપત્ર લેવા માટે બોલાવવામાં આવ્યા ન હતા, પરંતુ ૨૩.૪.૧૯૯૯ ના રોજ જ્યારે તેમના ભાઈએ સરકારી હોસ્પિટલની મુલાકાત લીધી, તે સમયે આરોપીએ તેમને કહ્યું હતું કે પ્રમાણપત્ર સીધું પોલીસને મોકલવામાં આવશે અને પ્રમાણપત્ર તૈયાર ન હતું. સાક્ષીએ કબૂલ કર્યું છે કે ત્યારબાદ તેમના ભાઈએ તેમને કહ્યું હતું કે આરોપીએ પ્રમાણપત્ર આપવા માટે પૈસાની માગણી કરી હતી અને તેમણે આરોપીને રૂ. ૨૦૦/- સોંપ્યા હતા. સાક્ષીએ એ પણ કબૂલ કર્યું છે કે આરોપી દ્વારા તેમના ભાઈ સમક્ષ માગણી કરવામાં આવી હોવા છતાં અને સદર હકીકત પોલીસને પણ જણાવવામાં આવી હોવા છતાં, ફરિયાદ નોંધતી વખતે, પોલીસે તેમને એવું જણાવવા કહ્યું હતું કે સાક્ષી પાસે માગણી કરવામાં આવી હતી. સાક્ષીએ એ પણ કબૂલ કર્યું છે કે તેમણે આરોપીને રૂ. ૨૦૦/- સોંપ્યા ન હતા, પરંતુ તેમના ભાઈએ સોંપ્યા હતા અને સદર હકીકત પોલીસ સમક્ષ પણ જણાવવામાં આવી હતી. સાક્ષીએ એ પણ કબૂલ કર્યું છે કે ટ્રેપના દિવસે એટલે કે ૨૪.૪.૧૯૯૯ ના રોજ, તેઓ એકલા હોસ્પિટલ ગયા હતા અને તેમના ભાઈ

તેમની સાથે ન હતા. સાક્ષીએ કબૂલ કર્યું છે કે જ્યારે તેઓ હોસ્પિટલ પહોંચ્યા, ત્યારે તેમણે આરોપીને રૂમમાંથી બહાર બોલાવ્યા અને ત્યારબાદ તેમણે આરોપીના રૂમમાં રૂ. ૩૦૦/- મૂકી દીધા જે પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા તેમને સોંપવા માટે નિર્દેશિત કરવામાં આવ્યા હતા અને ત્યારબાદ તેમણે નક્કી કરેલો ઇશારો કર્યો હતો અને તેથી પંચ નં. ૧ અને દરોડા પાડનાર ટુકડીના અન્ય સભ્યો તે સ્થળે આવી પહોંચ્યા હતા. ઉલટતપાસના ફરરા ૧૩ માં, કેટલાક મહત્વના વિરોધાભાષો અને સુધારા પણ રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવ્યા છે જે આ સાક્ષી દ્વારા પણ કબૂલ કરવામાં આવ્યા છે.

૧૧. પીડબલ્યુ ૨ હરિભાઈ રામજીભાઈ ચૌધરીની આંક ૧૨ પર તપાસ કરવામાં આવેલ છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તેઓ આરટીઓ કચેરી, મહેસાણા ખાતે જુનિયર ક્લાર્ક તરીકે ફરજ બજાવતા હતા અને તેમને ૨૪.૪.૧૯૯૯ ના રોજ એસીબી કચેરી ખાતે રિપોર્ટ કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે જ્યારે તેઓ પંચ નં. ૧ સાથે હતા, તે સમયે ફરિયાદી ત્યાં હાજર હતા અને તેમની ફરિયાદી સાથે ઓળખ કરાવવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, ફરિયાદીએ મૌખિક રીતે પોતાની ફરિયાદ જણાવી અને ત્યારબાદ તે પોલીસ દ્વારા નોંધવામાં આવી. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ ફરિયાદીએ રૂ. ૩૦૦/- રજૂ કર્યા જેના પર એન્થ્રેસીન પાવડર લગાડવામાં આવ્યો અને એન્થ્રેસીન પાવડરનો ટેસ્ટ કરવામાં આવ્યો. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ટ્રેપ સમયે, તેઓ રૂમ નં. ૯ માં ફરિયાદી સાથે હતા જ્યાં આરોપી સાથે અન્ય

ને તબીબો પણ હાજર હતા. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ ફરિયાદી અને આરોપી વચ્ચે વાતચીત થઈ અને ફરિયાદીએ રકમ રૂ. ૩૦૦/- થી ઘટાડીને રૂ. ૨૦૦/- કરવાનો પ્રયાસ પણ કર્યો અને ત્યારબાદ, ફરિયાદીએ આરોપીને રૂ. ૩૦૦/- સોંપ્યા અને બદલામાં, આરોપીએ સદર રકમ રૂમાલમાં મૂકી અને પછી ખિસ્સામાં મૂકી. ઉલટતપાસમાં, સાક્ષીએ કબૂલ કર્યું છે કે ફરિયાદ તેમની હાજરીમાં નોંધવામાં આવી હતી અને ફરિયાદીએ તેમની હાજરીમાં સદર ફરિયાદ પર સહી પણ કરી હતી. સાક્ષીએ કબૂલ કર્યું છે કે આરોપીએ રૂમ નં. ૯ માં પ્રમાણપત્ર આપવા માટે કોઈ રકમની માગણી કરી ન હતી અને રૂમ નં. ૯ માંથી બહાર આવ્યા પછી પણ, આરોપીએ પ્રમાણપત્ર આપવા માટે ફરિયાદી પાસે કોઈ રકમની માગણી કરી ન હતી. સાક્ષીએ કબૂલ કર્યું છે કે તેઓ સરકારી કર્મચારી છે અને તેમણે પોલીસ સમક્ષ જે પણ નિવેદન આપ્યું હોય તે મુજબ જુબાની આપવી પડે છે નહીંતર તેમણે ખાતાકીય પગલાંનો સામનો કરવો પડે અને તેથી, તેમણે પોતાના પુરાવા નોંધવાના આશરે ૧૦ થી ૧૨ દિવસ પહેલાં એસીબી કચેરીમાંથી નિવેદન મેળવ્યું હતું, તે અસંખ્ય વખત વાંચ્યું હતું અને ત્યારબાદ તેમણે જુબાની આપી હતી.

૧૨. પોલીસ અધિકારીઓ તેમજ મંજૂરી આપનાર સત્તાધિકારીની પણ તપાસ કરવામાં આવી છે અને પોતાની જુબાનીમાં, તેમણે અનુક્રમે ટ્રેપની પ્રક્રિયા અને મંજૂરી અંગે જણાવ્યું છે.

૧૩. આ તબક્કે, ધ એક્ટની કલમ ૭ અને ૧૩(૧)(ડી) ની વૈધાનિક જોગવાઈના અર્થ પર વિચારણા કરતી વખતે એ. સુબેર વિ. કેરળ રાજ્ય, (૨૦૦૯) ૬ એસસીસી ૫૮૭: (૨૦૦૯ એઆઈઆર એસસીડબલ્યુ ૩૯૯૪) માં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરવો ફળદાયી રહેશે, જેમાં ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતો કે ફરિયાદપક્ષે અન્ય કોઈપણ ફોજદારી ગુનાની જેમ તેના હેઠળનો આક્ષેપ વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવાનો હોય છે અને ગેરકાયદેસર લાંચની માગણી અને સ્વીકારના યોગ્ય પુરાવા દ્વારા અન્યથા સ્થાપિત ન થાય ત્યાં સુધી આરોપીને નિર્દોષ ગણવાના રહેશે, જે દોષસિદ્ધિ નોંધવા માટે સાબિત કરવા જરૂરી મહત્વના ઘટકો છે.

૧૪. કેરળ રાજ્ય અને અન્ય વિ. સી.પી. રાવ: (૨૦૧૧) ૬ એસસીસી ૪૫૦: એઆઈઆર ૨૦૧૨ એસસી (સપિલ) ૩૯૩ માં, નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે એ જ ગુનાઓના સંદર્ભમાં પોતાના અગાઉના ચુકાદાનો પુનરોચ્ચાર કરતા ઠરાવ્યું કે માત્ર રિકવરી પોતે જ આરોપી સામેનો આક્ષેપ સાબિત કરશે નહીં અને લાંચની ચુકવણી સાબિત કરવા માટે અથવા આરોપીએ તેને લાંચ હોવાનું જાણવા છતાં સ્વેચ્છાએ પૈસા સ્વીકાર્યા હતા તે દર્શાવવા માટેના કોઈપણ પુરાવાના અભાવે, દોષસિદ્ધિ ટકી શકે નહીં.

૧૫. ધ એક્ટની કલમ ૭ અને ૧૩ ની નિવાર્ય પૂર્વ-જરૂરિયાતો સ્પષ્ટ કરવા માટે નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા તાજેતરના ચુકાદામાં, બી. જયરાજ (એઆઈઆર ૨૦૧૪ એસસી (સપિલ) ૧૮૩૭) (ઉપર મુજબ) માં અસ્પષ્ટ શબ્દોમાં

ભારપૂર્વક જણાવવામાં આવ્યું છે કે માગણીના પુરાવા વિના આરોપી પાસેથી માત્ર કરન્સી નોટોનો કબ્જો અને રિકવરી ધ એક્ટની કલમ ૭ તેમજ ૧૩(૧) (ડી)(૧) અને (૨) હેઠળનો ગુનો સ્થાપિત કરશે નહીં. એવું પ્રતિપાદિત કરવામાં આવ્યું છે કે ગેરકાયદેસર લાંચની માગણીના કોઈપણ પુરાવાના અભાવે, કોઈપણ કિંમતી વસ્તુ અથવા નાણાકીય લાભ મેળવવા માટે ભ્રષ્ટ્ર અથવા ગેરકાયદેસર સાધનોનો ઉપયોગ અથવા જાહેર સેવક તરીકેના હોદ્દાનો દુરુપયોગ સાબિત થયેલ ગણી શકાય નહીં. આમ, ધ એક્ટની કલમ ૭ અને ૧૩ હેઠળના ગુના માટે માગણીની સાબિતીને એક અનિવાર્ય આવશ્યકતા અને વ્યાપક આદેશ ગણવામાં આવેલ છે. ધ એક્ટની કલમ ૨૦ ના સંદર્ભમાં, જે તેમાં પરિસંકલ્પિત કર્યા મુજબની ધારણા કરવાની મંજૂરી આપે છે, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે તે માત્ર કલમ ૭ હેઠળના ગુના માટે લંબાવી શકાય તેવી છે અને ધ એક્ટની કલમ ૧૩(૧)(ડી) (૧) અને (૨) હેઠળના ગુનાઓ માટે નહીં, તે કોઈ સરકારી કામ કરવા અથવા કરવાથી નિવૃત્ત રહેવા માટે ગેરકાયદેસર લાંચના સ્વીકારની સાબિતી પર પણ નિર્ભર છે. ગેરકાયદેસર લાંચના સ્વીકારની આવી સાબિતી, એ બાબત પર ભાર મુકવામાં આવ્યો હતો કે, જો માગણીનો પુરાવો હોય તો જ અનુસરી શકાય. સ્વયંસિદ્ધ રીતે, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે માગણીના પુરાવાના અભાવે, ધ એક્ટની કલમ ૨૦ હેઠળની આવી કાનૂની ધારણા પણ ઉપસ્થિત થશે નહીં.

૧૬. હાલના કેસમાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને સજાની પુષ્ટિ કરવા માટે વ્યાજબી શંકાથી પર યોગ્ય, વિશ્વસનીય અને ચોક્કસ પુરાવા છે કે કેમ તે નિશ્ચિત કરવા આ કોર્ટે પુરાવાનું ઝીણવટપૂર્વક નિરીક્ષણ કરવાનું રહે છે. જો રેકૉર્ડ પર એવો કોઈ પુરાવો ન હોય, તો તે સંજોગોમાં, દોષસિદ્ધિ ટકી શકે નહીં કારણ કે પોતાનો કેસ વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદપક્ષના શિરે રહેલી છે.

૧૭. ઉપરોક્ત તથ્યાત્મક તેમજ કાનૂની સ્થિતિના પૃષ્ઠભૂમિમાં અને રેકૉર્ડ પરના ફરિયાદીના પુરાવાના એકંદર પૃથ્થકરણ પરથી, એવું જણાય છે કે ઉલટતપાસ દરમિયાન ફરિયાદી દ્વારા કરવામાં આવેલી સ્પષ્ટ કબૂલાત યોગ્ય રીતે દર્શાવે છે કે તેમના ભાઈ વિપુલને હુમલામાં ઈજા થઈ હોવાથી અને તેમણે સારવારના પ્રમાણપત્ર માટે માગણી કરી હોવાથી, તે સમયે આરોપીએ તેમના ભાઈ પાસે ગેરકાયદેસર લાંચની રકમની માગણી કરી હતી અને તેમના ભાઈએ રૂ. ૨૦૦/- ચૂકવ્યા હતા અને ફરિયાદી પાસે કોઈ માગણી ન હતી. તેવી જ રીતે, ફરિયાદીએ એ પણ કબૂલ કર્યું કે જ્યારે તેઓ સિવિલ હોસ્પિટલ, પાટણના રૂમ નં. ૯ માં આરોપીને મળ્યા, ત્યારે આરોપીએ કોઈ રકમની માગણી કરી ન હતી, પરંતુ તેમણે અપીલકર્તા આરોપીના વાદળી રંગના રૂમાલમાં ફીનોફ્થેલીન પાવડર વાળી કરન્સી નોટો મૂકી દીધી હતી.

૧૮. જ્યાં સુધી પંચ નં. ૧ ના પુરાવાનો સંબંધ છે, તેમણે મુખ્ય તપાસમાં ફરિયાદપક્ષના કેસને સંપૂર્ણ સમર્થન આપ્યું હતું, પરંતુ ઉલટતપાસમાં, તેમણે

સ્પષ્ટપણે અને અસ્પષ્ટપણે કબૂલ કર્યું છે કે આરોપીએ સિવિલ હોસ્પિટલ, પાટણના રૂમ નં. ૯ માં કે સિવિલ હોસ્પિટલના સદર રૂમની બહાર ગેરકાયદેસર લાંચની કોઈ રકમની માગણી કરી ન હતી. તેથી, ફરિયાદીની જુબાનીને ધ્યાનમાં લેતાં, જ્યારે તેમણે અપીલકર્તા આરોપીના રૂમાલમાં ફીનોક્થલીન પાવડર વાળી કરન્સી નોટો મૂકી અને નક્કી કરેલો ઇશારો કર્યો, ત્યારબાદ, પંચ નં. ૧ આવી પહોંચ્યા હતા.

૧૯. આ સંજોગોમાં, ફરિયાદી તેમજ પંચ નં. ૧ ની સ્પષ્ટ કબૂલાતને ધ્યાનમાં લેતાં, ફરિયાદપક્ષ માગણી અને સ્વીકાર અંગેના મહત્વના ઘટકો સાબિત કરવામાં સખત રીતે નિષ્ફળ ગયો છે અને પરિણામ સ્વરૂપે, રિકવરી અર્થહીન છે.

૨૦. જ્યાં સુધી પૂર્વ-માગણીનો સંબંધ છે, જોકે ફરિયાદીના ભાઈ પાસે પૂર્વ-માગણી કરવામાં આવી હોવાનો આક્ષેપ છે અને ફરિયાદીએ જણાવ્યા મુજબ તેમણે હકીકતમાં આરોપીને રૂ. ૨૦૦/- ચૂકવ્યા પછી હતા, પરંતુ તેમની સાક્ષી તરીકે તપાસ કરવામાં આવી નથી કે દર્શાવવામાં પછી આવ્યા નથી. બાબતને આ દ્રષ્ટિકોણથી જોતાં, આરોપી દ્વારા ફરિયાદી પાસે પૂર્વ-માગણી અને ટ્રેપ સમયે માગણીના પુરાવાના અભાવે, આરોપીને પ્રસ્નાસ્પદ ગુના સાથે સાંકળી શકાય નહીં. તેથી, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલા આવા તમામ કૃત્યો સાબિત કરવા માટે ચોક્કસ અને નિર્ણાયક પુરાવાના અભાવે, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ દ્વારા નોંધાયેલી દોષસિદ્ધિ ટકવાપાત્ર નથી.

૨૧. ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર, અપીલ સફળ થાય છે. સ્પેશ્યલ (એસીબી) કેસ નં. ૧૨/૨૦૦૨ (જૂનો સ્પેશ્યલ (એસીબી) કેસ નં. ૭/૧૯૯૯) માં વિદ્વાન સ્પેશ્યલ જજ (એસીબી), ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ નં. ૧, પાટણ દ્વારા આપવામાં આવેલ તારીખ ૧૦.૩.૨૦૦૪ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને દોષસિદ્ધિનો હુકમ રદ અને સેટ એસાઈડ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તાને તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આક્ષેપોમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવે છે. જામીનખત, જો કોઈ હોય તો, રદ થાય છે. અપીલકર્તા દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ દંડ, જો કોઈ હોય તો, તેમને પરત કરવો. આર એન્ડ પી સત્વરે ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલી આપવા.

(આર.પી. ધોલરિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.